ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะข้อคิดเห็นในการวิจัยจากรองศาสตราจารย์สนม ครุฑเมือง ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑารัตน์ เกตุปาน กรรมการและผู้ช่วยศาสตราจารย์หาญชัย สงวนให้ กรรมการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจักษ์ สายแสง และคณาจารย์ในภาควิชาภาษาไทยทุกท่านที่ให้คำแนะนำและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ประหยัดศักดิ์ บัวงาม ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก อาจารย์เกื้อ แก้วมณี อาจารย์สมศักดิ์ แสงประเสริฐ อาจารย์สมบูรณ์ จิโน อาจารย์ทวีศักดิ์ ผอยทอง และคณะครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก อาจารย์ ม.ล.นพวงศ์ ศรีธวัช อาจารย์การะเกด เรืองเดช ที่ให้การสนับสนุนแนะนำ มีความห่วงใยและให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ คุณนุสรา ลำใย อาจารย์ชัชวาล ศิริมิสินทร์ ครอบครัวคุณสรรเสริญ พิชัยฌรงค์ ครอบครัวอาจารย์เอกฉันท์ พิชัยฌรงค์ ครอบครัวดาบตำรวจสุจริต พิชัยฌรงค์ ที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ มีความห่วงใย และให้กำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบใจนางสาวศรลักษณ์ ยังดำรงค์ และเด็กชายธรรมกาย พิชัยฌรงค์ ที่เป็นกำลังใจจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จดังวัตถุประสงค์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมรำลึกพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด และครู อาจารย์ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงปัจจุบัน

วิมล พิชัยฌรงค์

วิเคราะห์ทศพิธราชธรรม จากราชสดุดีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มหาราช เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก

บทคัดย่อ

ของ

วิมล พิชัยแรงค์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

วิชาเอกภาษาไทย

2540

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาบทราชสดุดีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ มหาราช เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก ในด้านรูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับทศพิธราชธรรม

ผลจากการศึกษาพบว่า ด้านรูปแบบ มีลักษณะคำประพันธ์ทั้งหมด 6 ประเภท คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และรูปแบบคำประพันธ์แบบประสม ซึ่งมีการแต่งที่เคร่งครัดฉันทลักษณ์เป็นอย่างมาก โดยจำนวนบทในการประพันธ์ 1 บท 2 บท 3 บท 6 บท เป็นส่วนใหญ่มีท่องทำนองการแต่งอิสระเฉพาะตัว อันประกอบไปด้วย การพรรณนา การยอพระเกียรติ พระราชกรณียกิจ การถวายพระพร การถวายความจงรักภักดี และการกล่าวถึงเหตุการณ์บ้านเมือง

ด้านเนื้อหากล่าวถึงทศพิธราชธรรม 10 ประการ คือ ทานะ ศีล ปริจจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ อวิโรธนัง มีการกล่าวถึงอวิโรธนัง มากที่สุดรองลงมากล่าวถึง ตปะ ศีล ขันติ และอวิหิงสา ตามลำดับ

AN ANALYSIS OF THE TEN RIGHTEOUSNESS FROM THE POETRY IN COMMEMORATION OF HIS MAJESTY KING BHUMIBOL ADULYADEJ THE GREAT'S GOLDEN JUBILEE

AN ABSTRACT

BY

WIMON PICHAINARONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Master of Education Degree

in Thai

at Naresuan University

1997

The purpose of this research was to study laudation or expressing praise to King Bhumibol Adulyadej the Great, on the occasion of golden jubilee celebration in terms of forms and contents concerning with the tenfold code of the king or the ten royal virtues.

consisted of six characteristics of poetry; namely, Thai verses, poems, epics or verses, verses forms and poetry as well as mixed poetry. These verses were strictly written according to poetic rules. For these verses-one stanza, 2 stanzas, three stanzas and six stanzas were dramatically found. The tones expressed were freelance that comprised of the naration of the praise, activities of His Majesty, blessing and giving loyalty to the king, and polititical events were also described.

As for the contents mentioned to the ten royal virtues were constituted of 1) Dāna or alms-giving 2) Sīla or morality 3) Pariccāka or sacrifice 4) Āchva or integrity 5) Maddava or gentleness 6) Tapa or mental devotion 7) Akgoda or non-anger 8) Avihiṁsa or non-violence 9) Khanti or tolerance 10) Avorodanaṁ or refraining form wrong-doing. Of these, Avirodanaṁ or refraining from wrong-doing was the most mentioned, and Tapa or mental devotion, Sila or morality, Khanti or tolerance and Avihiṁsa or non-violence were mentioned next repectively.